

Asia: VN/25273/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 5 §:ään esitetyistä muutoksista

Valvontalain muutoksia koskevan esityksen tarkoituksena on tilapäisesti mahdollistaa se, että sosiaali- ja terveydenhuollon itsenäiset ammatinharjoittajat ja muut heihin rinnastettavat palveluntuottajat voivat aloittaa toiminnan välittömästi jätettyään rekisteröintiä koskevan hakemuksen. Pirkanmaan hyvinvointialue pitää esitettyä muutosta tarpeellisena.

Soteri-rekisterin merkittävä ruuhkautuminen vuoden 2024 alusta voimaan tulleen lakimuutoksen myötä on johtanut siihen, että viiveet rekisteröintihakemuksen jättämisestä päätöksen saamiseen ovat voineet venyä kohtuuttomiksi, jopa kuuteen kuukauteen. Nykyinen tilanne on kestämaton hyvinvointialueiden henkilöstön ja palvelujen saatavuuden sekä palveluhankintojen kustannusvaikuttavuuden ja joustavuuden näkökulmasta.

Esitetyn tilapäisen lakimuutoksen myötä palveluntuottajat voisivat aloittaa toimintansa välittömästi hakemuksen jättämisen jälkeen. Muutos edesauttaa palvelujen saatavuutta.

Hyvinvointialue katsoo kuitenkin, että säännöstä ei tulisi soveltaa sellaiseen palveluntuottajaan, jonka toimialaan kuuluu palvelujen antaminen alaikäiselle, ikääntyneelle tai vammaiselle. Heidän osaltaan tulisi edelleen tehdä rikostaustan tarkastaminen (laki rikostaustan selvittämisestä 504/2002) rekisteröintipäätöksen yhteydessä.

Kommenttinne 52 ja 56 §:ään esitetyistä muutoksista

Palvelujen saatavuutta tukee myös esitetty muutos julkisten palveluntuottajien rekisteröimisvelvoitteen siirtämisestä alkavaksi vasta vuoden 2027 alusta alkaen. Esitetty muutos

antaa hyvinvointialueille lisää aikaa organisoida rekisteröintiin vaadittava rakenne sekä mukauttaa omavalvontaa ja seuranta rekisteröinnin edellyttämälle tasolle. Muutos voi pitkällä aikajänteellä tukea palvelujen laatua ja turvallisuutta. Soveltamisohjeiden tulee kuitenkin olla saatavilla ennakkoon jo vuoden 2025 aikana, jotta muutokseen voidaan varautua.

Hyvinvointialue toteaa, että lisää aika on tarpeen ja sen pituutta määriteltäessä ministeriön ja valvovien viranomaisten tulisi kriittisesti vielä arvioida, onko nyt esitetty lisää aika riittävä. Uuden lupa- ja valvontaviraston toiminnan käynnistyminen 2026 on merkittävä muutos rekisterinpitäjän puolella ja on tärkeää arvioida aikataulun realistisuutta siitä näkökulmasta, että Soterin osalta tänä vuonna toteutunut asioiden ruuhkautuminen pystytään välttämään.

Esitetyn lakimuutoksen toimeenpanon lisäksi hyvinvointialue katsoo, että ruuhkan purkamiseksi on osoitettava tarpeenmukaiset lisäresurssit hakemusten käsittelyyn ja ICT-ratkaisujen kehittämiseen, jotta rekisteröinnit voidaan viiveettä käsitellä koko maassa.

Hyvinvointialueiden tulee saada rekisteröintihakemuksen sisältö käyttöönsä vaivattomasti, mikä tukee järjestäjän toteuttamaa valvontaa heti alusta alkaen.

Kommenttine esityksen vaikutuksista

Kommentit esityksen vaikutuksista sisältyvät muihin kohtiin.

Muut kommenttine

Lisäksi hyvinvointialue nostaa esille, että rekisteröintisääätelyä tulee jatkovalmistelussa, ennen julkisten palveluntuottajien rekisteröintivelvoitteen alkamista, tarkastella kokonaisuudessaan normien keventämisen näkökulmasta. Esimerkiksi yksittäisten palvelupisteiden rekisteröinnin tarvetta ja rekisteröinnissä kerättävien tietojen yksityiskohtaisuuden tasoa tulisi tarkastella kriittisesti. Rekisteriin tulisi kerätä ennalta vain välttämätön tieto ja tietoja tulisi täydentää tarpeen mukaan valvonnan yhteydessä.

Palveluyksiköitä hyvinvointialueella voi olla satoja. Mitä yksityiskohtaisemmalle tasolle tietojen rekisteröinti viedään, sitä herkemmin niiden muuttuminen (esim. vastuuhenkilön muutos) aiheuttaa muutostarpeen. Yksittäisen muutoksen hinnan ollessa useita satoja euroja kokonaisuudesta muodostuu hyvinvointialueille hallinnollisesti ja taloudellisesti varsin raskas järjestelmä, joka ei tuota vastaavaa lisäarvoa.

Haapalahti Sari

Pirkanmaan hyvinvointialue - Konsernipalvelujohtaja Juhani Sand